

הכתרת

גליון מס' 26

פרשת בא
פרשת בשלח
תשס"ו

מיועד בעיקר לאברכים בעצמם.

תגובות ותרומות ניתן לשלוח למערכת 'הכתרת'
ת.ד. 57375 ירושלים.

הזכויות לא שמורות, מצוה לצלם, לתרגם ולהפיץ.

לקט מאמרים לחיזוק הצניעות

"ומקום פה עמדי לעורר על ענין מכאיב ומבהיל שטועים בו רבים... יש הנמנעים מדבר בזה מטעמי צניעות. שומו שמים! בדור פרוץ וירוד בכל הענינים, בהלבשה... בריש גלי ולא יתבוששו, ולדבר בעניני קדושה וצניעות זהו נגד הצניעות! היש לך הטעיית היצר גדולה מזו?!" (הגר"א קושלר זצ"ל)

חרז"ג ר' משה שאול קליין שליט"א

בשליחות רבו מן הגר"ש ואזנר שליט"א

(בכנס החרום בב"ב בער"ה)

ואם על בגד אדום שגורם הסתכלות צריך מסירות נפש, על בגדים שהם היפך הצניעות בודאי צריך מסירות נפש.

חז"ל אומרים שבכניסתו לביהמ"ד וביציאתו צריך להתפלל, בכניסתו צריך להתפלל שלא תארע תקלה על ידי, וביציאתו אומר מודה אני לפניך ששמת חלקי מיושבי ביהמ"ד ולא מיושבי קרנות.

כשנכנס לבית המדרש צריך לבקש שיזכה להבין ולהשכיל את דברי התורה, אבל ביציאתו כשרואה את יושבי קרנות שחושבים שכל העולם שייך להם צריך לחזק עצמו, ויגבה לבו בדרכי ה', ששמת חלקי מיושבי ביהמ"ד.

כמו כן אשה הלובשת בגדים צנועים ע"פ התורה, ואינה הולכת אחר האופנה החדשה, כשיוצאת מחוץ לביתה צריכה להודות לה', שהקב"ה שם חלקה בין ההולכים בתורתו ובמצוותיו, ואינה שייכת לאנשי הרחוב שהם רחוקים מדרך התורה.

יסוד היסודות בחינוך מהו חשוב לאדם, שמעתי וארט על מאמר חז"ל על מה אבדה הארץ שלא ברכו בתורה תחילה, כשרוצים לדעת מה חשוב לאדם וראים איך מברך, במברכותיו של אדם ניכר מהו, אם מברך קודם על עושר וכבוד ואח"כ על יר"ש, זה ראייה שאצלו העיקר הגשמיות, ואם מברך קודם על יר"ש ואח"כ על עושר וכבוד, זה סימן שיר"ש קודם, וזה מרומז על מה אבדה הארץ שלא ברכו בתורה תחילה, שלא ברכו קודם על התורה ויר"ש ואח"כ על עושר וכבוד, וע"כ גם הארץ אבדה.

זכה דורינו שב"ה מחשיבים תורה, בחור שלומד תורה מוצא שידוך בקל, ומי שאינו לומד קשה למצא שידוך, והוא מפני שהחידור את חשיבות התורה.

אבל עדיין לא זכינו שמי שלבושה בצניעות כדת וכדין תהיה חשובה במעלה ממי שהיא מודרנית. צריך להחזיר בחינוך שמי שלבושה בצניעות יהיה יראת הכבוד כלפיה, ואילו מי שלבושה כדרך המתחדשות יתביישו להתחבר אתה, ההורים יבקשו מהמחנכת שלא תשב הבת ליד המודרנית, זה יהיה מוקצה מחמת מיאוס.

בשו"ע יו"ד סי' קע"ח כתב דלבוש מלבושי נכרים שהם פרוצים עוברים ג"כ על בחוקותיהם לא תלכו, וביאר מהרי"ק בתשובה והובא בד"מ דכל בגד שהולכים הגויים שיש בו פריצות אסור משום זה, וכתב בשם הרי"ף דמ"ש לא תשנה ערקתא דמסאני, שמנהג של גויים שרצועותיהם אדומות ושל ישראל שחורות, דזה המנהג היה משום צניעות, דאין דרך ישראל להיות אדום לבושו, וצבע השחור מורה על הכנעה ושפלות כמ"ש בחגיגה (ט"ז) מי שיצרו מתגבר עליו ילבש שחורים וכו', ולכן נהגו ישראל בשחורים, וזה אפילו בגברים, וכתבו האחרונים שהעובר ע"ז לוקה מן התורה.

התורה הקדושה רוצה שלא ימצא חן בעינינו מה שעושים הגויים, ולא לרצות להתדמות להם בשום ענין. הלבוש שלהם הוא רועש כולו אומר גאווה, ואילו של בני ישראל הוא שקט צנוע אינו רועש, המהות של עם ישראל, כמ"ש כי אתם המעט מכל העמים, בשכר שאתם ממעיטים עצמכם, כלומר, לא מתבלטים.

הגד לעמי פשעם אלו ת"ח ולבית יעקב אלו הנשים חטאתם, התפקיד של עמי- הת"ח בביתו ובכל מקום שיכול להוכיח לבית יעקב אלו הנשים את חטאתם, ואם אינו מוכיח הרי זה פשעם של הת"ח, ואם מוכיחם נזקף הכל לזכותו.

ובזכות זה שאנו מתחזקים לגדור גדרים בענין הצניעות נזכה למ"ש רישא דקרא קרא בגרון אל תחשוך, שהוא רומז לתפלה, הרם כשופר קולך, היא מצות שופר, ארשת שפתינו יערב לפניך קל רם ונשא מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתנו ותקבל ברחמים וברצון סדר מלכויותינו וזכרונותינו ושופרותינו עד שנזכה לשמוע שופרו של משיח בב"א.

במס' ב"מ דף לג: איתא, דרש ר"י בר אלעאי הגד לעמי פשעם אלו ת"ח ששגגות נעשות להם כזדונות, ולבית יעקב חטאתם אלו עמי הארץ שזדונות נעשות להם כשגגות.

הגד לעמי פשעם, ת"ח אינו איש לעצמו אלא יש לו אחריות ציבורית כבדה, וכשרואים עמי הארץ את אשת חבר שהולכת לבושה בבגדים שאינם מתאימים לרוח התורה, הרי זה מלמד שאשת עם הארץ יכולה ללבוש בגדי שחץ, והחטא של אשתו של עם הארץ נזקף לחובת הת"ח.

וזה מ"ש הגד לעמי פשעם, הגד לעמי שפשעם של עמי הארץ נזקף להם, ואילו ולבית יעקב חטאתם, לע"ה כיון שלמד מהת"ח הרי הפשעים שלהם הוי כשגגות.

במסכת קידושין (דף ל' ע"ב) איתא אמר רב יצחק יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, שנאמר רק רע כל היום, ואמר רבי שמעון בן לקיש יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו, שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר ה' לא יעזבנו בידו. הנה חז"ל כתבו ב' לשונות יצרו של אדם מתגבר, יצרו של אדם מתחדש, ונראה דכח היצה"ר הוא כח החידוש, שכל פעם בא עם מודה (אופנה) חדשה, ומה שנלחמו עד עתה בזה אינו מועיל, דעתה צריך ראיות שגם החדש הוא אסור.

וכבר אמר מו"ר הגר"ש ואזנר שליט"א בדרך צחות על הפסוק כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא נקי יהיה ביתו שנה אחת, כי יקח איש אשה שהולכת לפי ה"מורה" החדשה, לא יצא בצבא, אינו הולך למלחמה בחוץ כי מוכתח לו מלחמה בתוך הבית, נקי יהיה לביתו שנה אחת, הוא צריך שנה אחת להשקיע בביתו לשנות הדרך, או נקי יהיה לביתו כאדם האומר לחבירו פלוני יצא נקי מנכסיו ואין לו בהן הנאה של כלום.

בכל זמן יש היצה"ר שלו, ובזמננו עיקר היצה"ר הוא יצא דעריות אנו רואים כמה שקל להלחם נגד יצא דע"ז, היה זמן שחששו על פאות נכריות שיש חשש ע"ז, ובנות ישראל נשמעו מיד בהרדת קודש, ואילו כמה זמן זועקים על הפאות שהן לא צנועות, ארוכות ורחובות שהן אביזרייהו דגילוי עריות, וממש כמו קול קורא במדבר.

ויש רק תשובה אחת על זה, שחז"ל אמרו שהרגו את יצא דע"ז, ואילו את יצא דג"ע לא יכלו להרוג כיון שיש בוה ג"כ קיום העולם.

ועתה נוספה צרה חדשה, לאחרונה יש מודה (אופנה) ללבוש בגדים מבד הנקרא בשם טריקו, או בשם לייקרה, והם בדים שבטבעם נצמדים לגוף, ופעם היה בושה ללבוש בגד כזה שהוא היפך הצניעות, כי הצניעות הוא מה שפחות להבליט את צורת הגוף ואילו בגדים אלו מיועדים להיפך.

צריך לדעת שבגדים אלו הם אביזרייהו דג"ע, והם בכלל העבירות שצריך מסירות נפש שעליהם נאמר יהרג ואל יעבור.

אולם נשי ת"ח יודעות ומבינות שזה איסור חמור, ומ"מ קשה להם שלא ללבוש כפי המודה, וע"כ לובשות את הבגדים האלה תחת זקט וכדומה, מה אומר היצה"ר, אם חס אפשר ללבוש זקט פתוח וכדומה.

מה אומרות נשי ע"ה, אם לרבנית פלונית מותר ללבוש בגדים אלו, ודאי מותר גם לי, והקולר תלוי בצואר הת"ח.

על דעת גדולי הדור יש לעשות גדר שבגד העשוי מטריקו או לייקרה הוא פסול בכל צורה שהיא אפילו אם לובשים על זה זקט וכדומה, הלובשת בגדים אלו אינה נמנית על המחנה החרדי.

חז"ל אומרים ראשונים שמסרו נפשיהו על קדושת השם נתקבלה תפלתם, וקאמרו שם דרב יהודה ראה אשה לובשת בגד אדום וקרע את הבגד ואח"כ התברר שהיא כותית, ושיילם ד' מאות זוזי, וכשהוא התפלל מיד נתקבלה תפלתו.

כל כבודה בת מלך פנימה!

בפרשת בשלח נאמר "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה, ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות. ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה ביס". ויש להבין, מדוע מרים צרפה את התוף אל השירה ואילו שירת משה נעשתה ללא תוף? וביותר, דלכאוי כל החידוש בשירת מרים הינו התוף, שהרי בשירה בעצמה לא חידשה ולא הוסיפה כלום אלא חזרה שוב על שירתו של משה.

וייתכן לבאר ע"פ דברי חז"ל בפרקי דר"א (פרק מא) וז"ל "ומנין היה להם תופים ומחולות במדבר, אלא לעולם הצדיקים יודעים ומובטחים שהמקום עושה להם ניסים וגבורות, עת יציאתן ממצרים התקינו להם תופים ומחולות", וידוע שאמונת הנשים היתה שלימה יותר מאמונת האנשים, וא"כ זהו מה שנתחדש בשירת מרים, שהשירה היתה עם תוף, שהוא ביטוי לאמונה שלימה ותמימה שהביאה להכנה מוקדמת של התוף מתוך ביטחון גמור בניסים וישועת ה'.

אמנם ידועים דברי הגר"א ז"ל ועוד מפרשים, שהתוף שימש להסוואת קול האשה, שכן קול באשה ערוה. ועפ"י יש לבאר שזהו מה שחידשה מרים, שעל הנשים להמנע מלהתבלט בשירתן, ועליהן להסוותה בתוף.

והנה ידוע שישראל זכו לבאר בזכות מרים. וע"פ הני"ל יש לבאר את הקשר בין הדברים, שהנה המים עניינם שהם יסוד הכל, נמצאים בכל מקום ובכל דבר, ומאידך הם נסתרים ואינם נראים.

הנה למשל פעולת החשמל, אדם פשוט שישאל כיצד עובד החשמל, ישיב ע"י לחיצה על הכפתור, והחכם יותר ישיב ע"י הזרם שמתחבר ע"י הלחיצה, והחכם יותר ישיב שהחשמל מגיע מתחת החשמל, אך אנו יודעים את האמת, ששורש ומקור החשמל הם המים המסובבים את הטורבינה, וכך נוצר כח החשמל המפעיל את המזגן בביתנו, ומסובב את המיקסר ואופה את העוגה וכו'.

הכסא שאנו יושבים עליו מהיכן בא? מהנגריה. והנגר מנין לו עצים, מהעצים הצומחים לאין ספור בכדור הארץ, והאדמה כיצד היא מצמיחה עצים? ע"י המים! הבית שאנו דרים בו עשוי מעפר וחצץ וכו', אמנם מעפר בלבד א"א לבנות בנין, אא"כ מערבים בו מים, וכך ניתן ליצור לבנים, גבס, בטון וטיח וכו'.

נמצא כי בלי מים אין לנו לא בית ולא רהיטים, לא חשמל ולא פירות. כמעט בכל העולם המים הם החומר המקשר והבונה, המדבק והמצמיח, ובלעדיהם אין אדם ואין בהמה, אין בניינים ואין כלים, ואעפ"כ את המים כמעט ואין רואים, הם רק הבסיס והכוח המניע המתחבא מאחורי כל דבר.

וזהו מה שלימדה מרים. האשה הצנועה היא אמנם יסוד הכל. הרוחניות, התורה, הגאולה, המשך הדורות של כלל ישראל, כולם מוכרחים וזקוקים לנשים שתהיינה בבסיסם, אך עם זאת, האשה הצנועה איננה צריכה להיראות כלל, עליה להיות פנימית ונסתרת, ואדרבה! אך ורק ע"י צניעותה בכוחה להוות את היסוד והכח המניע לכל!

(דברים שנאמרו בהספד לצדקת מרת שפרה דינה דדש ע"ה.)

במה לצניעות

לכב' מערכת הכתר שלו' וברכה חזקו ואמצו בפעולותיכם החשובות מאוד מאוד.

רצוני להביא בס"ד מקורות הלכתיים למספר פירצות בדברים האסורים מעיקר הדין.

ויש לענ"ד חשיבות מיוחדת בהעמדת והחדרת המקורות ההלכתיים של עניני הצניעות (וכפי שעשיתם כמה פעמים בס"ד) מכמה טעמים א) יש קושי בהעברת מסר הצניעות באופן כללי, משום שבנוגע לפרטים אין מוכח שחור ע"ג לבן שהוא אסור ונוגד את הצניעות, וע"כ נותן היצה"ר מקום לבעלי דין לחלוק ולומר, דזהו חומרא, וזהו לכתחילה וכו' וכו'. משא"כ כשמציבים את המקור ההלכתי, דבזה ההגדרות ברורות יותר וקשה להתעלם מזה. [גם בהצניעות באופן כללי הינה פניה אל הרגש, וזהו דבר שמושפע מאוד מהרחוב, וגם קשה להשתנות בו, משא"כ נושא הלכתי הוא פניה אל השכל (וע"כ יותר קשה לענ"ד להשיג תוצאות אצל הנשים, ותבורכו על הרעיון העצום לפנות לאברכים)] ב) ישנה מודעות כללית אצל אברכים לדברים העולים מן ההלכה, וניתנים למישוש ע"י עיון במקורות עצמם. ג) ישנו (בד"כ) דין קדימה לדברים האסורים מעיקר הדין שבזה אין מקום להקל כלל, אף במקרה של דוחק וקושי.

וכבר למדנו מדברי הגר"ס והחזו"א זצוק"ל, דלימוד ההלכה בכוחו לתקן את עניני המעשה השייכים להלכה הנלמדת, וע"כ אנא אברכים חשובים, עיינו בדברים המובאים כאן ובכלל הלכות הצניעות באופן כללי, ויהי' מזה לכם ולכולנו חיוק גדול וזה החלי בס"ד.

א) פירצה חמורה ביותר היא הבגדים שאינם רחבים דיים [והוא פלא עצום איך שהיצה"ר אוטם שכלם של אנשים יר"ש להבין את האיסור הגמור שבדבר, וגם שמעויזים לילך עם דבר שמורי הוראה החשובים בישראל כתבו ע"ז דברים חמורים ה"ן]. והנה פשוט שכיסוי הבגדים צריך להסתיר לא רק את צבע הגוף אלא גם את צורתו ומראהו, והוא מושכל לכל בן דעת ולא הי' צריך להכתב בש"ס, [בכלל ליכא מימרא מפורשת בש"ס שאשה אסורה לצאת בלא לבוש, רק נכתבו פרטים בדין זה כמו דיני דת יהודית ופריעת ראש, דממלא מוכח מהם עצם הדין הפשוט] דפשוט שזהו ענין הכיסוי ואין להאריך בו, אמנם נר' להביא רא' ברורה לדבר להיות כנגד המקטרגים, דהנה מבר' בסוגי' דכתובות (עב:) דברה"ר אסור לצאת עם קלתה בראשה מדת יהודית, והר"מ בפכ"ד מאישות הלי"ב כ' בביאור מהו עבירה על דת יהודית, יוצאה לשוק או למבוי מפולש וראשה פרוע ואין עליה רדיד ככל הנשים אעפ"י ששערה מכוסה במטפחת עכ"ל, ובביאור דברי הר"מ נאמרו ב' פרושים, א) שהוא מטפחת שיש בה נקבים כמ"ש הב"ח (קטו ב) שהיא מטפחת דקה וע"כ אינו כיסוי גמור (לבושי מרדכי יו"ד קס"ח, באר שבע ס' יח), והנה מובן החסרון של מטפחת דקה משום שאעפ"י שהיא עוטפת את השערות היא אינה מסתירה אותם, וע"כ זה נקרא ראשה פרוע דהינו מגולה [ולהמחיש הדבר ע"פ משל, דזהו כמו החילוק בין ללבוש כפפה לבין להכניס את היד לכיס שבאופן השני הוא נחשב להסתיר את היד] והנה עד כאן לא קא מיפלגי [אפי' נימא דהב"ח חולק ומתיר בכה"ג דהבאר שבע], אלא בשער שהוא קל ביותר דבחצר מותר לרוב הפוס' לגלות מדינא, וגם צריך קרא מיוחד לאוסרו, וגם הוא רק בנשואה, ועוד ועיקר דכל צורת נוי השערות נעלמת בעטיפתן, אך פשוט וברור שלא יועיל כיסוי דק למקומות האסורים מדינא ואף בחצר ומדת משה ואף בפנויה, ובעיקר דעדין נר' צורת הגוף.¹

[גם לענין שער, אפי' נתעקש דהב"ח סובר דכיסוי דק מועיל מעיקר הדין, מידי ספיקא דאורייתא לא יצאנו, דהוא דאורייתא כמבואר שם להדיא, וסד"א לחומרא. ומכאן יש להעיר על צורת כיסוי ראש חדשה שרואים במקומותינו, מאנשים שאינם מתוכינו, ואף שעדין לא חשודים ע"ז יר"ש מן המנין, יש לעמוד בפרץ לפני שתכנס ח"ו הפרצה, ודי בזה].

ב) פאות שאינן צנועות הוא דבר המסור ללב אשר יודע היטב דמה שאסרו הרבנים, וכן כל הפאות הנראות טבעי מידי הן באיסור. וכמ"ש הקה"י בקריינא דאגרתא את דברי מהר"ל דיסקין (ק"א ס' רג) לאסור בזה, ומי יכול להבטיח שהוא מן הגבול ולפנים. אמנם צריך לציין שכל זה דובר על מראה השער עצמו, אך הפרצה החדשה שנכנסה לצערנינו, והוא לצבוע את בסיס הפאה, באופן שנראה כצבע הראש שממנו יוצא השער, הנה הוא פשוט שאסור מדינא, לכו"ע ולא שיק ע"ז כל ההיתר של השלטי גיבורים (שהוא מקור ההיתר לפא"נ כידוע) דהרי הוא כ' להדיא שיסוד היתירו משום שהשער עצמו אינו ערוה אלא השער היוצא מן הבשר ונראה גם הבשר עם השער. ולפ"ז לבוא לעשות דבר כדי שיראה שהפאה היא הבשר עם השער אין לך איסור מבורר מזה, והוי בדיוק ממש כמו ללבוש דבר שהוא עצמו כמראה הבשר דאין לך פריצות גדולה מזו. ופשוט דאם היו יודעים מקור הדין דהיתר פאה לא היו בני תורה נכשלים בזה ח"ו.

יש ישיבת מיר

1. ישנם מקורות נוספים לאיסור בגדים נצמדים, ויבואר בעז"ה בפעם אחרת.

יהודי יקר! אם ברצונך להיות שותף בהפצת דבר ה' ברמה, אנא הרם את תרומתך לעלון 'הכתרי' ותבורך מן השמים. כל תרומה תתקבל בברכה. ניתן לפנות לטל' 02-5022132.